

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 13 maart 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen en 's avonds voortgezet, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, Joekes, Lieftinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Van Schaik, Schokking, Spitzen, Stikker, Teulings, In't Veld en Wyers.

Tevens is bij de behandeling van punt 4b aanwezig Mr. H.L. de Vries, plaatsvervangend Algemeen Vertegenwoordiger van Suriname in Nederland.

Secretariaat Ministerraad: Dr. M.J. Prinsen, Secretaris en Drs. J. Middelburg, Adjunct-Secretaris.

- - -

3. Uniezaken

a. Ministersconferentie in Djakarta

Minister *Van Maarseveen* vraagt zich af of van Nederlandse zijde moet worden voorgesteld de credietverlening aan Indonesië op de agenda van de Ministersconferentie te plaatsen. Minister *Van den Brink* merkt op, dat de Indonesiërs denken, dat Nederland in de eerste plaats bij deze credietverlening belang heeft en daarom ook dit punt op de agenda zal plaatsen. Spreker acht het beter dit niet van Nederlandse zijde te doen voorstellen, waarbij men zich er van bewust moet zijn, dat de transfer naar Nederland en de Nederlandse export naar Indonesië moeilijkheden zullen ondervinden als geen regeling voor de credietverlening wordt getroffen. De *Raad* besluit geen voorstel te doen de credietverlening als punt op de agenda te plaatsen. Minister *Stikker* is voornemens aan Sir Stafford Cripps te vragen of Engeland werkelijk voornemens is een lening aan Indonesië te geven.

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de Uniepartner er niet voor voelt om leden van het Uniehof aan te wijzen. Spreker is echter van oordeel, dat van Nederlandse zijde men op een spoedige benoeming dezer leden zal moeten blijven aandringen. De *Minister-President* wijst er op, dat dit een overeenkomst van de RTC is, die men zal moeten uitvoeren.

Minister *Van Maarseveen* deelt vervolgens mede, dat de Regering van de RIS ook op de Unieconferentie zou willen bespreken, dat er in Indonesië teveel Nederlandse ambtenaren zijn. Spreker is van oordeel, dat dit punt op de RTC is geregeld, zodat het thans niet met de Nederlandse Ministers behoeft te worden besproken. Spreker zou terzake een straffe houding willen aannemen. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

b. Ontslag Nederlandse ambtenaren in Indonesië

Minister *Van Maarseveen* brengt het verzoek ter sprake van de HC om de regeling inzake de ontslagverlening aan politieambtenaren van de geheime dienst (Zie notulen RAVI d.d. 2 Maart 1950, punt 2f) uit te breiden tot enkele andere Nederlandse ambtenaren, die in overeenkomstige moeilijkheden zijn geraakt. Spreker stelt voor hiermede accoord te gaan, mits deze regel slechts op enkele ambtenaren wordt toegepast. Hiertoe wordt besloten.

c. Benoeming ambtenaren uit Indonesië

Minister *Van Maarseveen* dringt er bij de Minister van Justitie op aan om de opengevallen plaatsen bij de rechterlijke macht niet te snel te vervullen, teneinde van de rechterlijke ambtenaren, die uit Indonesië terugkeren, de bekwaamsten en degenen, die slechts geringe inkomsten hebben, op deze plaatsen te kunnen benoemen. Minister *Wyers* merkt op, dat er reeds vrij veel sollicitanten uit Indonesië zijn en dat het onjuist zou zijn indien zij te veel de plaats zouden innemen van hen, die hier te lande een rechterlijke carrière kozen. De *Minister-President* wijst op het bezwaar, dat men in

overheidsdienst een groot aantal vol gepensioneerden uit Indonesië zou benoemen. Men zal hierbij vooral ook moeten bedenken, dat er een periode van werkloosheid komt, ook voor academisch gevormden, zoals juristen. Minister *Götzen* informeert of de regeling van de salariskorting voor de gepensioneerden uit Indonesië voor de rechterlijke macht reeds is voorbereid. Minister *Wyers* antwoordt, dat in de Raad was afgesproken, dit ten aanzien van de rechterlijke ambtenaren niet te doen. Thans worden gepensioneerden dikwijls tot rechter-plaatsvervanger benoemd, aan wie men dan de helft van het salaris toekent.

d. *Organisatie van de wijze van samenwerking op economisch en financieel gebied* (Zie notulen RAVI d.d. 9 Maart 1950, punt 4a.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat men bij de onderlinge bespreking overeen is gekomen, dat het onderhavige orgaan zal worden ingesteld door de conferentie van Unieministers, doch het een eigen secretariaat zal hebben. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

e. *Behandeling militaire kwesties*

Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat Staatssecretaris Fockema Andreae beter naar Nederland kan terugkeren (o.a. om aanwezig te zijn bij de bespreking van het rapport-Gieben), ofschoon de HC Mr. Fockema Andreae gaarne in Djakarta zou houden in verband met de besprekingen over de instelling van de militaire missie. Minister *Schokking* heeft van Mr. Fockema Andreae gehoord, dat de werkzaamheden ten aanzien van de militaire missie aan Nederlandse zijde goed zijn opgeschoten, doch dat er aan Indonesische zijde weinig voortgang is te bekennen. Hetzelfde geldt voor de overgang van het KNIL naar de RIS. Aangezien het voor Mr. Fockema Andreae fysiek onmogelijk is om naar Nederland te komen en dan nog voor de Ministersconferentie naar Indonesië terug te gaan, stelt spreker voor te besluiten, dat Staatssecretaris Moorman eerder dan het plan was naar Indonesië zal vertrekken ter bijwoning van de Ministersconferentie. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

f. *Bespreking van de opvolging van topfunctionarissen van het HC*

De *Minister-President* merkt op, dat Dr. Hirschfeld met 1 Juli wenst terug te keren naar Nederland, terwijl ook in ander opzicht vervanging nodig zal zijn. Minister *Van Maarseveen* noemt enige namen van kandidaten voor HC. Minister *Van Schaik* acht het wenselijk bij de a.s. benoeming ook bijzondere aandacht te besteden aan een functionaris, waarvan verwacht kan worden, dat hij de samenwerking met Indonesië zal stimuleren. Na enige discussie wordt besloten op een later tijdstip op deze vervanging terug te komen.

g. *Financiële kwesties inzake Nieuw-Guinea*

Minister *Lieftinck* noemt twee kwesties, die dringend om oplossing vragen, nl. de geldsanering in Nieuw-Guinea, aansluitende aan de monetaire hervorming in Indonesië, en het gebruik van het crediet van f. 5 mln. voor aankoop van goederen door Nieuw-Guinea. De *Minister-President* stelt voor, dat de Ministers Lieftinck, Götzen en Van Maarseveen deze punten tezamen afdoen. Hiertoe wordt besloten.

h. *Deelneming in Indonesische luchtvaartmaatschappij*

Minister *Lieftinck* deelt mede, dat aan Djakarta is medegedeeld, dat Nederland bereid is voor f. 15 mln. deel te nemen in de Garuda Indonesian Airways. De *Minister-President* herinnert er aan, dat de Raad in beginsel met deze kwestie reeds accoord was gegaan.

i. *Overige onderwerpen*

1°. De *Raad* besluit geen extra-vergadering van de RAVI te houden op Donderdag 16 Maart.

2°. Minister *Van Maarseveen* verwacht niet, dat veel besluiten van de Ministersconferentie aan het Hoofd der Unie zullen kunnen worden aangeboden, teneinde de overeenstemming te

constateren, zodat spreker de voorgestelde procedure niet urgent lijkt. Spreker zegt toe de in de laatste RAVI-vergadering gemaakte opmerkingen nog nader onder ogen te zullen zien. (Notulen RAVI d.d. 9 Maart 1950, punt 11).

4. *Buitenlands beleid*

a. *De ERP-hulp en de OEEC*

Minister *Stikker* doet enige mededelingen van zijn besprekingen in Washington, waarbij het voornaamste doel was Hoffman en Harriman te steunen bij de behandeling van de ERP-hulp in het Congres.

De Minister deelt tenslotte mede, dat hij in Amerika ook nog heeft gesproken over de toestand in Indonesië; als hoofdbezwaar heeft spreker genoemd, dat er thans een regering in Indonesië is, die niet regeert.

Mr. H.L. de Vries komt ter vergadering.

b. *Erkenning van de Volksrepubliek China* (Zie notulen MR 20 Febr. 1950, punt 4a. #Zie ook notulen MR 20/3/50, punt 4b.)

De *Minister-President* richt een woord van welkom tot Mr. de Vries, die als plaatsvervanger van de Algemeen Vertegenwoordiger voor Suriname in Nederland aan de besprekingen van het onderhavige punt zal deelnemen.

Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat het ten behoeve van de consolidatie van de RIS niet onjuist zou zijn om de erkenning van het nieuwe regime in China enige tijd uit te stellen, temeer nu waarschijnlijk de Nederlandse commerciële belangen geen behoefte hebben aan erkenning en veel landen, zoals b.v. België, nog niet tot erkenning zijn overgegaan.

Minister *Stikker* is van oordeel, dat China stevig in handen is gekomen van het nieuwe regime, dat niet zo snel de greep op dit land zal verliezen, aangezien vorige regeringen op sociaal gebied weinig of niets hebben gedaan, terwijl het nieuwe regime ten behoeve van de zeer grote landbouwbevolking wel maatregelen heeft genomen. Nu geen wijziging van regime op korte termijn is te verwachten, zal Nederland hiermede rekening moeten houden. Uitsstel van erkenning acht spreker niet wenselijk, omdat in de bestaande situatie gemakkelijk incidenten kunnen ontstaan, die het moeilijk kunnen maken dan nog tot erkenning over te gaan. Daarnaast zal men een open oog moeten hebben voor de internationale betekenis van deze kwestie. Een van de punten, waarop de Veiligheidsraad gaat vastlopen, wordt gevormd door de kwestie-China. Loopt de UNO geheel vast, dan gaan de thans nog bestaande internationale contacten verloren. De Nederlandse commerciële belangen zijn in China weliswaar niet groot, doch het gaat hierbij hoofdzakelijk om de politieke betekenis.

De *Minister-President* herinnert er aan, dat is medegedeeld aan het nieuwe bewind, dat Nederland dit bewind niet zal erkennen, indien men niet zelf de Regering van de RIS erkent. Spreker acht het niet bevredigend, als nu Nederland de Volksrepubliek China zou erkennen zonder dat China de RIS heeft erkend. Minister *Stikker* merkt op, dat deze samenhang niet zo uitdrukkelijk tegenover China is gesteld.

Minister *Götzen* oppert de gedachte om, voordat tot erkenning wordt overgegaan, aan de Regering van de RIS de motieven hiervoor mede te delen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat de HC niet zo geporteerd is voor erkenning van het nieuwe bewind; het weren van het communisme uit Indonesië is ook voor Nederland van groot belang.

Minister *Van den Brink* is van oordeel, dat de erkenning van China door Nederland aan het wereldgebeuren weinig zal veranderen. Het bedrijfsleven dringt er niet op aan, dat Nederland het nieuwe bewind zal erkennen, terwijl uitsstel van deze erkenning voor Indonesië van belang is, omdat het centrale gezag zich daar nog moet vestigen.

Minister *Schokking* vestigt er de aandacht op, dat in verband met de Chinese kolonie in Suriname, de consul aldaar ook door een nieuwe zal worden vervangen, waardoor niet alleen deze kolonie propagandistisch kan worden bewerkt, doch ook op het Zuid-Amerikaanse continent een nieuwe communistische agitatiemogelijkheid wordt geschapen.

Minister *Van Maarseveen* stelt de vraag of de nieuwe consul uit de Chinese kolonie propagandisten zou kunnen vormen, die de overige bevolking van Suriname zouden kunnen bewerken.

Mr. *De Vries* merkt op, dat de Chinese kolonie een gesloten gemeenschap is. Spreker verwacht niet, dat deze sterk communistisch zal worden; eerder zal men conflicten met een nieuwe consul moeten vrezen. Wat het vraagstuk van de erkenning van China betreft refereert spreker overigens aan het advies van de Staten van Suriname.

Minister *Mansholt* vraagt zich af of het nieuwe regime communistisch is en of dit de instructies van Moskou zal volgen. Minister *Joekes* is van oordeel, dat men wel tot erkenning zal moeten overgaan, omdat het nieuwe regime zich gevestigd heeft en de invloed van de erkenning op Indonesië niet zo groot behoeft te zijn, nu Rusland de RIS reeds heeft erkend.

Minister *Rutten* is tegen erkenning op korte termijn. Minister *Götzen* herinnert er aan, dat bij een vorige gelegenheid de Raad reeds heeft besloten, dat het nieuwe regime zal worden erkend als China de RIS erkent.

De *Minister-President* informeert of de commissie voor buitenlandse zaken van de Tweede Kamer is geraadpleegd. Minister *Stikker* is voornemens Zaterdag 18 Maart met de commissie over dit punt te spreken. De *Minister-President* stelt voor, indien in de Kamercommissie geen belangrijke bezwaren tegen erkenning rijzen en ook de RIS zich niet ernstig tegen erkenning door Nederland verzet, Minister *Stikker* te machtigen om tot erkenning van het nieuwe bewind in China over te gaan. De *Raad* aanvaardt vervolgens dit voorstel met 9 tegen 6 stemmen. De *Minister-President* verzoekt Mr. de Vries te wachten met het zenden van een bericht aan Suriname over dit besluit tot hij mededeling hierover van Buitenlandse Zaken heeft ontvangen.
